

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 15.10.2021

Sayı: 4590

53394

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın Bekir PAKDEMİRLİ tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 14.10.2021

Zeki Hakan SİDALI
Mersin Milletvekili

Gülнар, geçim kaynağı; küçük aile çiftçiliğine dayanan Mersin'in ekonomik açıdan geri kalmış ilçelerinden birisidir. Son yıllarda Gülнар'da kişniş adı verilen korint üzüm-kuş üzümü bağcılığı gelişmiştir. Pastacılık ve aşure yapımı gibi kullanım alanları olan kuş üzümü, iklim ve toprak seçiciliği özelliğine sahip olduğu için Gülнар ilçesinin sadece Üçoluk, Çukurasma, Tozkovan mahalleleri başta olmak üzere kısmen Kurbağa ve Konur mahallelerinde yetiştirilebilmektedir.

Gülнар bağcılığı, korint üzüm üretimi ülke üretiminin %75'ini tek başına karşılamaktadır. Toplamda 500-600 üretici ile 8.500 dekar alanda üretimi yapılmakta olan kuş üzümünde 2021 yılında yaklaşık 1.400 ton rekolte beklenmektedir. Geçmiş yıllardaki üretim miktarı karşılaştırıldığında her geçen gün piyasaya sunulan arzın arttığı anlaşılmaktadır. Buna karşın korint üzümde toplam ticaret hacminin 2.000-2.500 ton olduğu öngörülmektedir.

Son yıllarda ticaret hacminin sıkışmış olduğu anlaşılan bu üründe ambalaj, paketleme ve depolama gibi yatırımların yapılması oldukça önemli bir hal almıştır. Nitekim bu kapsamda 2019 yılında kurulan Gülнар Çukurasma-Tozkovan Üçoluk Kuş Üzümü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi tarafından Temizleme ve Paketleme Tesisi için TKDK'dan %50 hibe destekli 2,385.000 TL bedelli proje kazanılmış, Temizleme ve Paketleme Tesisi tamamlanarak 2021 yılı üretim sezonunda faaliyetine başlamıştır. Ancak ilgili kooperatif henüz üretim arzını talep ile buluşturamamış dolayısıyla bölgede istikrarlı bir fiyatın oluşumuna beklenen katkı sağlanamamıştır.

Kuş üzümü yoğun bir biçimde aşure yapımından kullanıldığından, hasadının Muharrem ayı dışında gerçekleşmesi durumunda hasat ile talep arasında zamanlama sorunu oluşmaktadır. Bu durumda talep ithalat ile karşılanmakta dolayısıyla piyasada arz fazlasına neden olarak fiyatında önemli düşüşler gerçekleşmektedir. Son yıllarda artış gösteren bu zamansız ithalat politikası üreticinin belini bükmüştür.

Kuş üzümünde üretici tarafında; üretim maliyetlerinin her geçen gün katlanması, hasat ile talep arasındaki zamanlama farkı, artan ithalat, üretimin planlanamaması, ambalaj, paketleme ve depolama sorunları yaşanırken özel sektör kanadında ise tekeli piyasası yapısı, sözleşmeli üretim modelinde sorunlar yaşanmaktadır. Bu nedenle piyasanın hem derinleşemediği hem de ithalata mecbur kaldığı iddia edilmektedir.

Yaşanan tüm bu gelişmeler 2018 yılında 23 TL seviyelerine ulaşan Gülnar kuş üzümü fiyatlarının maliyetler her geçen gün artarken son üç yıldır sert bir düşüş yaşayarak 8 TL'de sabit kaldığını göstermektedir. Ayrıca 2021 yılında talep tarafında hiçbir hareketlilik gözlenmediği, bin bir emekle üretilen ürünlerin satışı yapılamayarak elde kaldığı dolayısıyla Gülnar'da üreticilerin mağdur olduğu anlaşılmaktadır.

Bu gelişmeler karşısında üretimin yoğunlaştığı Çukurasma Mahallesi başta olmak üzere diğer üretim alanlarında henüz birkaç yıl önce dikimi yapılan kuş üzümü bağlarının sökülmeye başlandığı tespit edilmektedir.

Bu bilgiler ışığında;

1. Bakanlığınızın Gülnar kuş üzümü üretiminde bir üretim planlaması var mıdır?
2. Bakanlığınızın kuş üzümünde fiyat istikrarsızlığını önlemeye yönelik bir çalışması var mıdır?
3. Gülnar'lı yoksul küçük üretici kıt kaynaklarını adeta kuş üzümü üretimi için seferber etmiş ancak geline nokta büyük bir atıl sermaye kaybına imza atmıştır. Bakanlığınızın bu durumu önleyici ne gibi çalışmaları olmuştur?
4. Bakanlığınız üreticilerin ucuz ithal ürünler karşısında haksız rekabete maruz kalmamaları için ne gibi önlemler almaktadır?
5. Bakanlığınızın özel sektör işbirliği ile Gülnar'da sözleşmeli üretim modelini teşvik edici herhangi bir çalışması var mıdır?
6. Bakanlığınızın kuş üzümünde tekelleci piyasa oluşumunu engelleyici çalışmaları nelerdir?
7. Bakanlığınızın Gülnarlı üreticilerin ellerinde kalan kuş üzümünü satın alma, yoksul vatandaşlara dağıtma, okullarda öğrencilerle paylaşma gibi bir girişimi var mıdır?
8. 2020 yılında toplam kaç ton kuş üzümü ithal edilmiştir?
9. 2020 yılında kuş üzümü ithalatının ortalama fiyatı nedir?